

**Memòria de la intervenció arqueològica
arqueològica a l'Avinguda del Portal de
l'Àngel, 7 / carrer de Canuda, 28-32.
(Barcelona, Barcelonès)**

Codi: 058/14

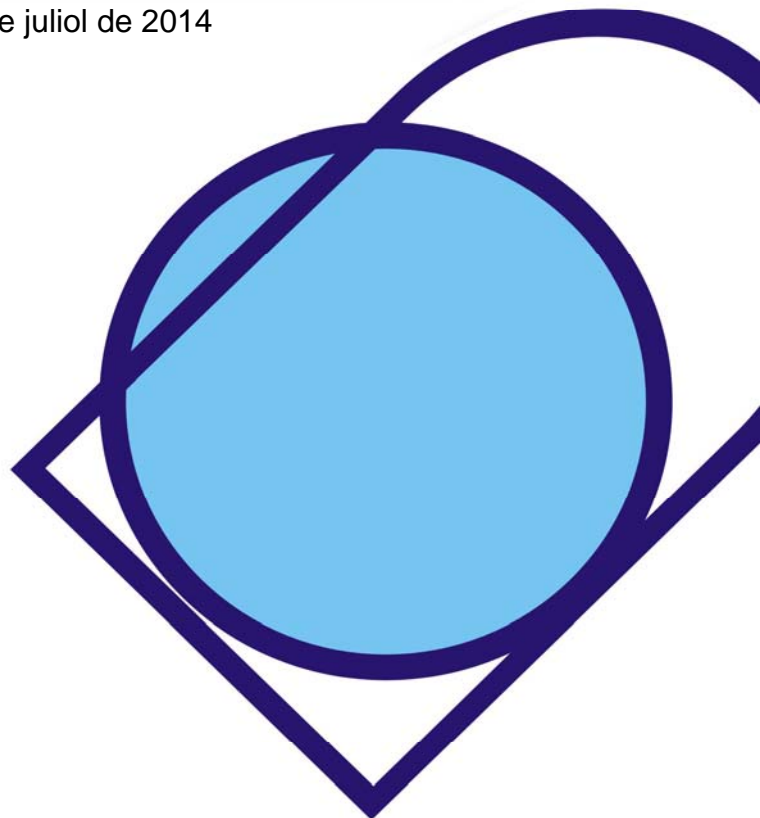
**Expedient:
R/N 470 K121 NB-2014/2-11149**

Dates de la intervenció: del 7 al 18 de juliol de 2014

Autor:

Francesc Antequera

Data de lliurament: Agost de 2014

ÍNDEX

FITXA TÈCNICA

1.- INTRODUCCIÓ	4
2.- SITUACIÓ GEOGRÀFICA.....	6
3.- MARC HISTÒRIC.....	8
4.- ANTECEDENTS.....	9
5.- METODOLOGIA	12
6.- DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS REALITZATS I RESULTATS OBTINGUTS.....	13
7.- CONCLUSIONS.....	25
BIBLIOGRAFIA.....	26
PLANIMETRIA.....	27
INVENTARI DE MATERIALS.....	28
LÀMINA DE MATERIALS CERÀMICS.....	29
FITXES D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES.....	31
INVENTARI FOTOGRÀFIC.....	32

FITXA TÈCNICA

Nom del jaciment: l'Avinguda del Portal de l'Àngel, 7 / carrer Canuda, 28-32.
(Districte de Ciutat Vella de la ciutat de Barcelona, Barcelonès)

Nº de referència de la resolució: R/N 470 K121 N-B-2014/2-11149

Municipi: Barcelona

Comarca: Barcelonès

Coordenades UTM:

- UTM 31N/ETRS89 X: 430906.3 m; Y: 4581830.2 m **s.n.m:** 10,60

Tipus d'intervenció :

Preventiva X
Urgència
Investigació

Tipus d'activitat :

Excavació	Mostreig
Prospecció	Documentació
Control X	Tractament de restes

Cronologia: Baix Medieval/Contemporani

Dates d'execució: Del 7 al 18 de juliol de 2014.

Promotor: TOMAS COLOMER SL

Directors/es: Francesc Antequera Devesa (CODEX - Arqueologia i Patrimoni).

Redactors/es de la memòria: Francesc Antequera Devesa (CODEX - Arqueologia i Patrimoni).

Paraules clau: Abocament, albelló, paviment,.

Resum: Seguiment de l'excavació d'un fossat d'ascensor de 2,05x1,70x1,45 metres. Els resultats són negatius en quan a presència d'estructures antigues.

1.- INTRODUCCIÓ

Aquesta memòria presenta els resultats i les conclusions de la intervenció arqueològica que s'ha dut a terme a l'Avinguda del Portal de l'Àngel, 7 / carrer Canuda, 28-32 al Districte de Ciutat Vella de Barcelona

L'actuació arqueològica ha estat motivada per la instal·lació d'un ascensor en el local comercial del número 7 de l'Avinguda del Portal de l'Àngel propietat de la joieria Tomas Colomer. Dins el projecte d'instal·lació es contempla la realització d'un fossat a la planta baixa del local.

La present intervenció ha consistit en el control arqueològic de l'excavació del pou (2,05x1,70 metres de costat i 1,45 metres de profunditat) de l'ascensor per determinar la presència d'estrats o estructures arqueològiques en aquest punt.

L'objectiu que es plantejava era determinar si les restes que podien aparèixer podrien quedar afectades pel projecte de construcció del pou.

La direcció de la intervenció arqueològica ha anat a càrrec de l'arqueòleg Francesc Antequera Devesa de l'empresa CODEX-Arqueologia i Patrimoni d'acord amb la corresponent autorització de la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya signada el 4 de julio de 2014, la qual autoritza els esmentats treballs que es van realitzar entre els dies 7 a 18 de juliol de 2014.

La intervenció ha estat encarregada i finançada per l'empresa Tomas Colomer SL.

El projecte i la supervisió dels treballs han estat realitzats pel Servei d'Arqueologia de Barcelona, que ha enregistrat aquesta intervenció amb el codi **058/14**.

Vista de la finca on s'ha dut a terme la intervenció

Vista del local de la finca on s'ha dut a terme la intervenció

2.- SITUACIÓ GEOGRÀFICA

La finca on s'ha dut a terme la intervenció arqueològica és situada a l'Avinguda del Portal de l'Àngel, 7 i al carrer Canuda, 28-32 de la ciutat de Barcelona dins el Districte de Ciutat Vella. L'edifici fou construït l'any 1935 i el número de la fitxa cadastral és 0112700/003

Les coordenades UTM de l'indret són:

- UTM 31N/ETRS89 X: 430906.3 m; Y: 4581830.2 m

La cota de carrer on es realitza la intervenció és de 10,60 m.s.n.m. La cota més alta en que apareixen restes és de 10,31 m.s.n.m.

Situació de la finca dins la trama urbana

La ciutat de Barcelona es troba ubicada en el pla de Barcelona, entre les escotadures dels rius Besòs, a l'est, i Llobregat, a l'oest, quedant limitada per la serra de Collserola, al nord i per la mar Mediterrània al sud i al sud-est.

Les grans dimensions de la ciutat, fa que aquesta es divideixi administrativament en deu districtes municipals, quedant l'Avinguda del Portal de l'Àngel en el que rep el nom de Ciutat Vella. Aquest districte es troba situat al sector sud-est de la ciutat, entre els districtes de Sants-Montjuïc, Eixample i Sant Martí. En el seu costat est limita directament amb el Mar Mediterrani. Té una superfície de 4,37 km² i engloba els barris de El Raval, El Gòtic, La Barceloneta i Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera.

3.- MARC HISTÒRIC

L'indret on s'ha dut a terme la intervenció arqueològica es situa en un punt de la ciutat que s'ha anat modificant i prenent diferents usos al llarg del temps.

En època romana la zona de l'actual Avinguda del Portal de l'Àngel formava part de *suburbium* de la ciutat de Barcino. L'edifici objecte de la intervenció arqueològica es situa gairebé davant d'una de les portes d'accés de la muralla que encerclava la ciutat. Aquesta porta era coneguda en època medieval com a *Porta Bisbal*. Aquesta zona era ocupada per horts, alguna vil·la suburbana i camins (com l'identificat en els números 11-13 d'aquest avinguda). En aquest sentit, cal dir que el perllongament del *decumanus* a partir de la Porta Bisbal es fa, tradicionalment, seguint un eix marcat pel carrer del Bisbe, la Plaça Nova, carrer dels Arcs, avinguda del Portal de l'Àngel, Passeig de Gràcia i Gran de Gràcia en direcció cap a la muntanya.

Aquesta zona continuà més o menys igual fins el segle XII, moment en què comença a configurar-se el nucli de Vilanova dels Arcs. A finals del segle XIII, aquest raval passà a formar part de la ciutat amb la construcció de les muralles medievals. L'objectiu de la nova muralla era el de encerclar i protegir els nous nuclis que s'havien anat formant més enllà de l'antic perímetre fortificat d'època romana. Aquest nou recinte murari s'iniciava a la Rambla, a tocar de mar fins a Canaletes, passant per Plaça de Catalunya, el carrer Fontanella, carrer Trafalgar, Arc de Triomf, Lluís Companys i Passeig Picasso. L'actual Portal de l'Àngel constituïa una de les portes de la ciutat coneguda com a Portal dels Orbs. L'any 1466 ja se l'anomena portal de l'Àngel en motiu de la petita imatge de l'àngel de la guarda que es col·locà a la porta en record a la suposada aparició d'aquest àngel a Fra Vicenç Ferrer. Aquest portal era el primer que s'obria a la ciutat i el darrer en tancar-se. Amb l'Exposició Universal de 1888 es va obrir l'Avinguda del Portal de l'Àngel amb l'amplada que té avui en dia.

4.- ANTECEDENTS

El Districte de Ciutat Vella es troba dins una Zona d'Interès Arqueològic. Es per això que des de fa anys qualsevol obra arquitectònica que porti implícita un rebaix de terres ha de contemplar una intervenció arqueològica preventiva, d'acord amb la normativa municipal.

A continuació citem algunes intervencions arqueològiques properes a la zona del present control i seguiment arqueològic:

- L'any 2007 en una intervenció al Palau Solterra-Barbarà situat al número 9 de l'Avinguda del Portal de l'Àngel es van documentar restes d'època romana datades entre els segles II dC i V dC. A part d'estrats, es documentà un *rudus* format per pedres petites, còdols, restes de ceràmica, malacofauna, ossos, dents, morter i argila que seguia una orientació sud-oest/nord-est. Podria tractar-se d'una preparació utilitzada com la base d'algun tipus de pavimentació, però en aquest cas no s'hauria trobat cap tram que presentés totes les capes. Tot feu pensar que es tractava d'una via de poca entitat que podria enllaçar amb la via sepulcral de la plaça Vila de Madrid. Paral·lelament s'exhumaren estructures d'aquesta cronologia que sembla que tindrien alguna mena de vinculació amb la via i d'altres de la mateixa cronologia que es trobaren molt arrasades en el moment de la seva localització, el que dificultà la seva interpretació. Cronològicament, serien contemporànies al *rudus*, entre els segles II i V dC. Per últim s'observà que totes elles es trobaven al nord de la zona d'intervenció seguint una línia paral·lela a la via. La documentació d'un estrat de llims en gairebé totes les cales, on no apareixia cap mena de material antròpic permeté afirmar que durant un llarg període de temps, entre el IV-V i el XIV-XV, aquest espai va ser cobert per una riera que hi va anar dipositant sediments. D'època medieval aparegueren una sèrie d'estructures força arrasades de pedra lligada amb morter de calç i argila, que es dataren als segles XIV-XV. (<http://cartaarqueologica.bcn.cat/654>). Codi: 036/07.

- El mateix any 2007 es va dur a terme una altra intervenció arqueològica en els números 11-13 de l'Avinguda del Portal de l'Àngel, on era situat el cinema Paris. Aquí es va documentar en primer lloc estrats d'aportació sedimentària procedents de les rieres, torrents i aigües d'escorrentiu que baixen de la serra. D'època romana es van diferenciar dues fases. Una de segle I dC i una altra de segle V dC. De la primera es va exhumar una calçada amb una amplada màxima de 5,4 metres i una sitja. Relacionada amb la via també es van excavar alguns enterraments i estructures d'època baiximperial. A partir del segle V dC es documentà una anivellació del terreny de amb terres que amortitzen la calçada. Altres estructures d'aquest moment foren dos pous, ambdós amb l'alçat de pedra perdut quedant solament el retall en el terreny geològic i tres Sitges. D'època medieval es van identificar quatre sitges i un pou. D'època moderna es van documentar fonamentacions i dos soterranis. (<http://cartaarqueologica.bcn.cat/526>). Codi: 080/07.
- L'any 2012 es va realitzar una altra intervenció en el número 12 de l'Avinguda del Portal de l'Àngel. Aquesta actuació va permetre identificar la possible continuació de la calçada trobada en el cinema Paris, i diversos murs d'època medieval. (<http://cartaarqueologica.bcn.cat/3195>). Codi: 092/09.
- Recentment, i enfront mateix de la finca afectada en aquest projecte, en una intervenció realitzada al número 6 de l'Avinguda del Portal de l'Àngel es van documentar nivells d'època romana (*opus signinum*, ceràmica de cuina romana, àmfora africana, material constructiu), així com restes d'una possible estructura també romana. Aquestes troballes es troben en cotes relativament properes a la cota actual de circulació.
- Finalment, en el mateix local comercial on s'ha realitzat la intervenció a la que fa referència aquesta memòria, ja es va efectuar al 2013 uns primers

treballs arqueològics on es van documentar un conjunt de restes. Aquestes estaven associades a l'actual edifici. A banda d'aquets elements situats entre els segles XIX i XX pel tipus de materials emprats en la seva construcció, es va documentar també una estructura, que fa la funció de banqueta al mur de partició interna de la finca. Les característiques d'aquesta estructura fa pensar que es podria tractar de les restes d'un mur anterior, desmantellat i reaprofitat com a banqueta. Malauradament la manca de materials ceràmics no va permetre especificar la datació d'aquest element.

5.- METODOLOGIA

Com ja s'ha comentat abans, la intervenció ha consistit en el seguiment arqueològic de la realització d'un pou per encabir-hi la caixa d'un ascensor.

Els treballs s'han realitzat de forma manual per dos operaris de l'empresa que executa l'obra.

Les directrius a seguir en aquesta intervenció han estat donades pel Servei d'Arqueologia de Barcelona

Les dimensions del pou realitzat és de 2,05x1,70 metres de costat i 1,45 metres de profunditat.

A l'hora d'enregistrar els elements que s'han anat documentant, s'ha utilitzat el mètode proposat per E.C. Harris, assignant un numero d'Unitat Estratigràfica (UE) a cadascun dels estrats, estructures, retalls o farciments.

S'ha realitzat també la corresponent documentació fotogràfica. També s'han situat en planta totes les estructures que han aparegut.

La documentació gràfica consta de quatre plànols a escala 1:5000, 1:500, 1:50 i 1:20.

La intervenció porta el codi **058/14**.

6.- DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS REALITZATS I RESULTATS OBTINGUTS

Com ja s'ha comentat els treballs han consistit en el control arqueològic de la realització d'un pou de 2,05x1,70 metres de costat i 1,45 metres de profunditat per encabir-hi la caixa d'un ascensor.

Els treballs arqueològics han permès documentar dues fases cronològiques diferenciades. La primera és d'època baix medieval mentre que la segona és d'època contemporània.

L'estrat més antic documentat correspon a un estrat (UE 114) de llims de color marró amb total absència de material ceràmic. Pensem que és possible que aquest nivell correspongui a les evidències d'un antic curs d'aigua o riera. Cal recordar que en les intervencions dels números 9 i 11-13 de l'Avinguda del Portal de l'Àngel es van documentar estrats d'aportació al·luvial que certificarien el pas d'aigua antigament per aquests punts. Cal comentar però, que aquest tipus d'estrats també poden aparèixer en el fons de cisternes, fet que ens podria portar a pensar que el forat de l'ascensor podria estar retallant els rebliments d'un element d'aquest tipus. L'estrat 114 no es va acabar d'excavar ja que el forat d'ascensor ja havia assolit la profunditat necessària d'1,45 metres. Cobrint aquest nivell, es localitzà un estrat (UE 113) de molt poca potència de color negre format de carbons i matèria orgànica descomposta. D'aquí tampoc es va recuperar material antròpic de cap tipus.

Vista de l'estrat 114

Vista de l'estrat 113

La falta de presència de material ceràmic en aquests dos estrats ens impedeix determinar el moment de la seva formació. Si pensem que són fruit d'aportació sedimentària procedent d'un curs d'aigua, no seria desencertat pensar que possiblement per sota d'ells podria aparèixer estratigrafia o estructures d'època romana com passa en les intervencions citades anteriorment.

Època baix medieval

Cobrint el nivell 113 es va excavar un estrat (UE 110) d'argila de color marró clar i de textura solta amb molta quantitat de maons plans, taques de morter, alguna pedra de mida mitjana i algun carreu. Els maons presentaven una mida estàndard d'aproximadament 30x15 centímetres. A banda dels maons, les pedres i carreus, també es van recuperar fragments de material ceràmic corresponents a fons, nanses i vores. Cal dir que tant els maons com les pedres no conformaven cap tipus d'estructura ni paviment ja que es presentaven barrejats amb la mateixa argila de l'estrat.

Vista de l'estrat 110

Aquest estrat té una potència de 30 centímetres i no l'hem trobat associat ni relacionat a cap tipus d'estructura, per tant, creiem que podria correspondre a un nivell d'enderroc d'algun edifici, a abocaments de terres i material constructiu per anivellar i terraplenar el terreny, o de forma menys probable a un rebliment d'una possible cisterna situada en aquest punt de la qual l'excavació del fossat no ha afectat cap dels seus murs de tancament.

Pel que fa al material ceràmic, s'han recuperat fragments (vores, fons, nanses, etc...) que ens permeten establir la datació de l'abocament. Entre el material recuperat cal mencionar el predomini de ceràmica vidrada verda. D'aquest tipus s'han recuperat un bec, una nansa i un fons de càntir, una greixera, vores de morter, vores i una nansa de bacins, una vora d'aiguamans, fons i vores de gibrell i una boca de poal. També s'han recuperat dos fragments de ceràmica vidrada marró corresponent a un fons de servidora i a una vora d'olla. Finalment, també hi ha la presència d'un fragment d'una possible cantimplora i de dues vores de cossi de ceràmica oxidada a torn. El conjunt d'aquestes peces ens porta a datar l'estrat 110 cap al segle XV o potser inicis del segle XVI.

Època contemporània

Cobrint l'estrat 110 es documentà un estrat de sorres de platja (UE 109) amb una potència de 47 centímetres i sense material ceràmic. Aquest estrat és d'aportació antròpica i creiem que va ser dipositat aquí per aixecar la cota del terreny i com a base d'un paviment. Aquest paviment (UE 106) és fet de rajoles de tova quadrades lligades amb morter de calç. No presenta cap preparació i recolza directament sobre el nivell de sorres 109. S'ha pogut observar com té alguna reparació o reforma ja que en algun punt es veu superposició de rajoles i fins i tot la presència de rajoles més petites. En l'extrem sud-est de l'excavació, però fora dels límits del forat de l'ascensor, es pot apreciar com aquest paviment cobreix un tub de ferro probablement de subministrament d'aigua. Sense poder-ho assegurar del cert, pensem que possiblement, aquest paviment correspongui a un dels paviments originaris de la finca, construïda el 1935.

Vista de l'estrat 106

El següent element documentat correspon a una banqueta de fonamentació (UE 105) d'un embà de separació entre en comerç i la porteria de la finca. Aquesta fonamentació es situa en el costat sud-est del forat de l'ascensor i amida en aquest punt, 10 centímetres d'amplada per 12 centímetres d'alçada. És feta de maons plans lligats amb ciment i tot i que amortitza el paviment de rajoles 106, no arriba a recolzar directament sobre ell. Sabem que la seva construcció és posterior a l'any de construcció de l'edifici ja que no figura en els plànols originals de la finca.

Vista de la fonamentació 105

Trencant el paviment 106 i passant per sota de la fonamentació 105 es va localitzar un albelló (UE 111). Aquest albelló és construït amb maons plans lligats amb ciment, amb la coberta plana i el fons també pla. Presenta una llum de 37 centímetres, té una orientació nord-oest/sud-est i una pendent en aquest mateix sentit. Se li ha documentat una llargada d'1,60 metres, una amplada de 75 centímetres i una alçada 52 centímetres. Sembla que tenia la funció de recollir les aigües residuals de part de l'edifici, tot i que en el moment de realitzar la intervenció estava parcialment anul·lat. Aquest albelló estava encabit en una rasa (UE 112) que retallava el paviment 106, el nivell de sorra 109 i l'estrat de runa d'època baix medieval 110.

Vista de l'abelló 111

Al mig del forat d'ascensor es van documentar 2 tubs de serveis que trencaven el paviment de rajoles de tova 106 i passaven lleugerament per sobre de l'abelló 111. El primer (UE 107) corresponia a un tub de plom del servei de gas, mentre que el segon (UE 108) era un tub de ferro i de fibro-cimernt que contenia un cable de llum. Cap dels dos serveis es trobaven en us.

Vista dels serveis 107 i 108

Finalment, es van documentar dues pavimentacions molt recents de l'habitació on s'ha realitzat la obra. La primera és formada per una preparació de formigó (UE 104) que cobreix directament el paviment de rajoles 106. A sobre d'aquesta preparació es van col·locar les rajoles (UE 103) del paviment. Just a sobre de les rajoles 103, es col·locà una nova preparació de formigó (UE 102) i les rajoles (UE 101) que constituïen el paviment actual del local.

Vista del perfil del fossat de l'ascensor

A continuació passem a descriure les unitats estratigràfiques documentades en el decurs dels treballs:

UE 101: Rajoles que conformen el paviment actual del local. Recolza en 102.

UE 102: Preparació de formigó del paviment 101. Recolza en 103 i se li recolza 101.

UE 103: Rajoles que conformen l'anterior paviment del local. Recolza en 104 i 105 i se li recolza 102.

UE 104: Preparació de formigó del paviment 103. Recolza en 105 i 106, se li recolza 103 i cobreix 107 i 108.

UE 105: Banqueta de fonamentació d'un embà de separació entre el comerç i la porteria de la finca. És situa en el costat sud-est del forat de l'ascensor i

amida en aquest punt, 10 centímetres d'amplada per 12 centímetres d'alçada. És feta de maons plans lligats amb ciment. Se li recolza 103 i 104.

UE 106: Paviment fet de rajoles de tova quadrades lligades amb morter de calç. No presenta cap preparació. S'ha pogut observar com té alguna reparació o reforma. Sense poder-ho assegurar del cert, pensem que possiblement, aquest paviment correspongui a un dels paviments originaris de la finca, construïda el 1935. Se li recolza 104, recolza en 109 i és tallat per 107, 108 i 112.

UE 107: Rasa, farciment i tub de plom corresponent al servei de gas de la finca, actualment anul·lat. Talla 106 i 109 i és cobert per 104.

UE 108: Rasa, farciment i tub de ferro i fibro-ciment corresponent al servei de llum de la finca, actualment anul·lat. Talla 106 i 109 i és cobert per 104.

UE 109: Estrat de sorres de platja sense material ceràmic. Se li recolza 106, cobreix 110 i és tallat per 107, 108 i 112.

UE 110: Estrat d'argila de color marró clar i de textura solta amb molta quantitat de maons plans, taques de morter, alguna pedra de mida mitjana, algun carreu i ceràmica. Correspon a un nivell d'enderroc d'algun edifici, a abocaments de terres i material constructiu per anivellar i terraplenar el terreny, o de forma menys probable a un rebliment d'una possible cisterna situada en aquest punt de la qual l'excavació del fossat no ha afectat cap dels seus murs de tancament. És cobert per 109, cobreix 113 i és tallat per 112.

UE 111: Albelló construït amb maons plans lligats amb ciment, amb la coberta plana i el fons també pla. Presenta una llum de 37 centímetres, té una orientació nord-oest/sud-est i una pendent en aquest mateix sentit. Se li ha documentat una llargada d'1,60 metres, una amplada de 75 centímetres i una alçada 52 centímetres. Sembla que tenia la funció de recollir les aigües residuals de part de l'edifici. Farceix 112.

UE 112: Rasa per encabir l'albelló 111. És farcida per 111 i talla 106, 109 i 110.

UE 113: Estrat de molt poca potència de color negre format de carbons i matèria orgànica descomposta. No es va recuperar material antròpic de cap tipus. Cobreix 114 i és cobert per 110.

UE 114: Estrat de llims de color marró amb total absència de material ceràmic. Pensem que és possible que aquest nivell correspongui a les evidències d'un antic curs d'aigua o riera. No es va acabar d'excavar ja que el forat d'ascensor ja havia assolit la profunditat necessària d'1,45 metres. És cobert per 113.

El seguiment arqueològic de l'excavació del fossat per a col·locar l'ascensor ha permès documentar estrats i estructures de diferents èpoques. En primer lloc cal mencionar dos estrats (UE 113 i 114) amb absència de material antròpic que podrien ser de formació natural producte de sediments d'aportació al·luvial d'un possible curs d'aigua. En les intervencions dels números 9 i 11-13 de l'Avinguda del Portal de l'Àngel es van documentar estrats similars cobrint les restes romanes. Si els estrats que hem localitzat nosaltres els podem posar en relació amb els documentats en aquestes intervencions podem dir que la formació d'aquests podria haver estat entre època tardo-romana i el segle XV. No podem descartar tampoc la possibilitat que aquests nivells corresponguin a reblliments d'una possible cisterna situada en aquest punt i de la que no hem localitzat cap dels seus murs de tancament. Cobrint directament aquests estrats es va excavar un nivell (UE 110) d'abocament de runa (argila, maons, pedres i ceràmica) datat en al segle XV. Creiem que aquest estrat podria correspondre a un enderroc d'algun edifici situat en aquest indret, a un nivell d'anivellació i terraplenament o a un reblliment de la possible cisterna que es podria localitzar en aquest punt. Ja en època contemporània es documenta una anivellació amb sorres de platja (UE 109), una pavimentació amb rajoles de tova (UE 106) que possiblement correspongui al paviment originari de l'edifici construït al 1935, una fonamentació (UE 105) d'un embà de separació entre el

local i la porteria de la finca, un albelló (UE 111), tubs de serveis de gas i llum (UE 107 i 108) i dues pavimentacions més amb les seves corresponents preparacions de formigó (UE 101, 102, 103 i 104).

Cal comentar que tant el paviment de toves 106 com l'albelló 111 van ser desmuntats en el decurs de les obres sota el corresponent control arqueològic.

7.- CONCLUSIONS

Un cop descrits els treballs realitzats i els resultats obtinguts del seguiment de la realització d'un fossat d'ascensor en el numero 7 de l'Avinguda del Portal de l'Àngel, podem dir que no s'han localitzat estructures antigues de cap tipus. Únicament s'ha documentat un estrat, possiblement d'enderroc o d'anivellació del terreny, d'època baix medieval. Les estructures documentades són d'època contemporània i les hem de posar en relació directa amb l'actual edifici construït el 1935.

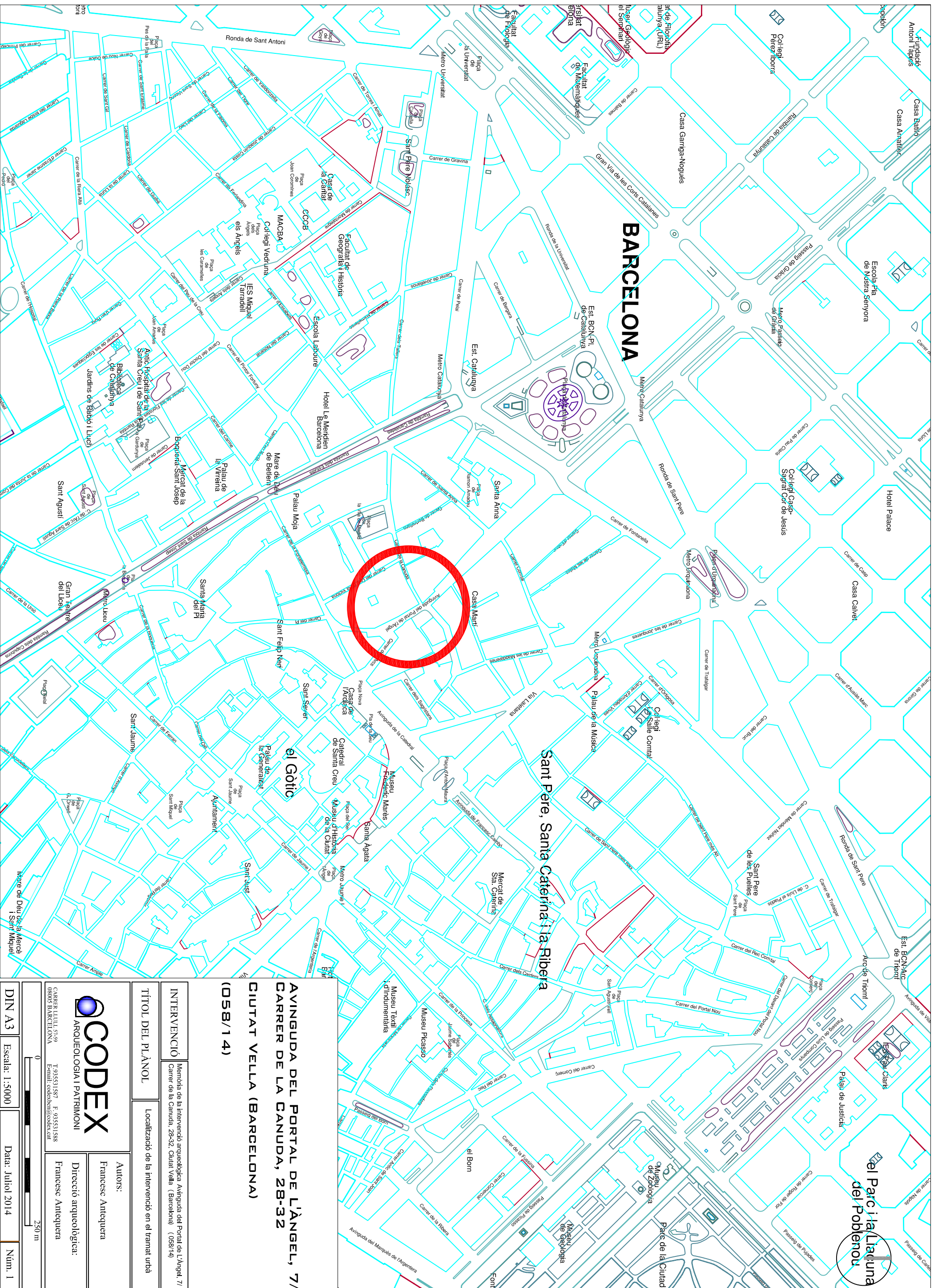
Tot i això no podem descartar que en aquest punt, i a més fondària de la que s'ha assolit (1,45 metres), poguessin localitzar-se restes romanes relacionades amb les excavades en els números 9 i 11-13 d'aquesta mateixa avinguda. Com hem anat repetint, en aquestes intervencions es van identificar estrats de llims, com els que hem identificat nosaltres al fons del fossat de l'ascensor, cobrint les restes romanes.

BIBLIOGRAFIA

- A.A.V.V. (1991): *Història de Barcelona*. Vol. II, Enciclopèdia Catalana.

- CARRERAS CANDI, F. (1908-18): *Geografia general de Catalunya*. Barcelona.

- DURAN i SANPERE, A. (1975): *Barcelona i la seva història. La formació d'una gran ciutat*. Vol. I, Barcelona.

- ESPEJO BLANCO, J.M. (2007): *Memòria de la intervenció arqueològica efectuada a l'avinguda del Portal de l'Àngel, 11-13 (Ciutat Vella, Barcelona)*. Inèdita.

- GARCIA ESPUCHE, A; GUARDIA BASSOLS, M. (1986): *Espai i societat a la Barcelona pre-industrial*. Curs d'Història de Catalunya, 9, Ajuntament de Barcelona, Barcelona.

- HARRIS, E.C. (1991): *Principios de estratigrafía arqueológica*. Barcelona.

- MARÍN HERNANDO, S. (2007): *Memòria de la intervenció arqueològica realitzada a l'avinguda del Portal de l'Àngel, 9 / carrer de la Canuda, 41-47 / carrer de la Flor, 2-4 de Barcelona*. Inèdita.

- SOBREQUÉS CALICÓ, J. (1992): *Història de Barcelona. Barcelona dins de la Catalunya moderna*. Barcelona.

PLANIMETRIA

Núm.	Títol	UE	Escala
1	Localització de la intervenció en el tram urbà		1/5000
2	Localització de la intervenció		1/500
3	Fossat de l'ascensor dins la finca		1/50
4	Planta i seccions del fossat de l'ascensor		1/20
		101 102 103 104 105 106 106 107 108 109 110 111 112 113 114	

**AVINGUDA DEL PORTAL DE L'ÀNGEL, 7/
CARRER DE LA CANUDA, 28-32**
CIUTAT VELLA (BARCELONA)
(058/14)

INTERVENCIÓ
Memòria de la intervenció arqueològica Avinguda del Portal de l'Àngel, 7/
Carrer de la Canuda, 28-32, Ciutat Vella (Barcelona) (058/14)

TÍTOL DEL PLÀNOL
Localització de la intervenció en el tram urbà

Autors:
Francesc Antequera

Direcció arqueològica:
Francesc Antequera

ARQUEOLÒGIC I PATRIMONI
CARRER LLULL, 57-59 T. 935531587 F. 935531588
08005 BARCELONA E-mail: codexm@codex.cat

DIN A3 Escala: 1:5000 Data: Juliol 2014 Núm. 1

**AVINGUDA DEL PORTAL DE L'ÀNGEL, 7/
CARRER DE LA CANUDA, 28-32
CIUTAT VELLA (BARCELONA)
(058/14)**

INTERVENCIÓ Memòria de la intervenció arqueològica Avinguda del Portal de l'Àngel, 7/
Carrer de la Canuda, 28-32, Ciutat Vella (Barcelona) (058/14)

TÍTOL DEL PLÀNOL Localització de la intervenció

Autors:

Francesc Antequera

Direcció arqueològica:

Francesc Antequera

ARQUEOLÒGIC I PATRIMONIAL

CARRER LLIBRE, 57-59
08005 BARCELONA

T: 935531587 F: 935531588
E-mail: codexmem@codex.cat

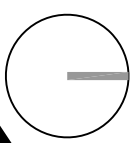
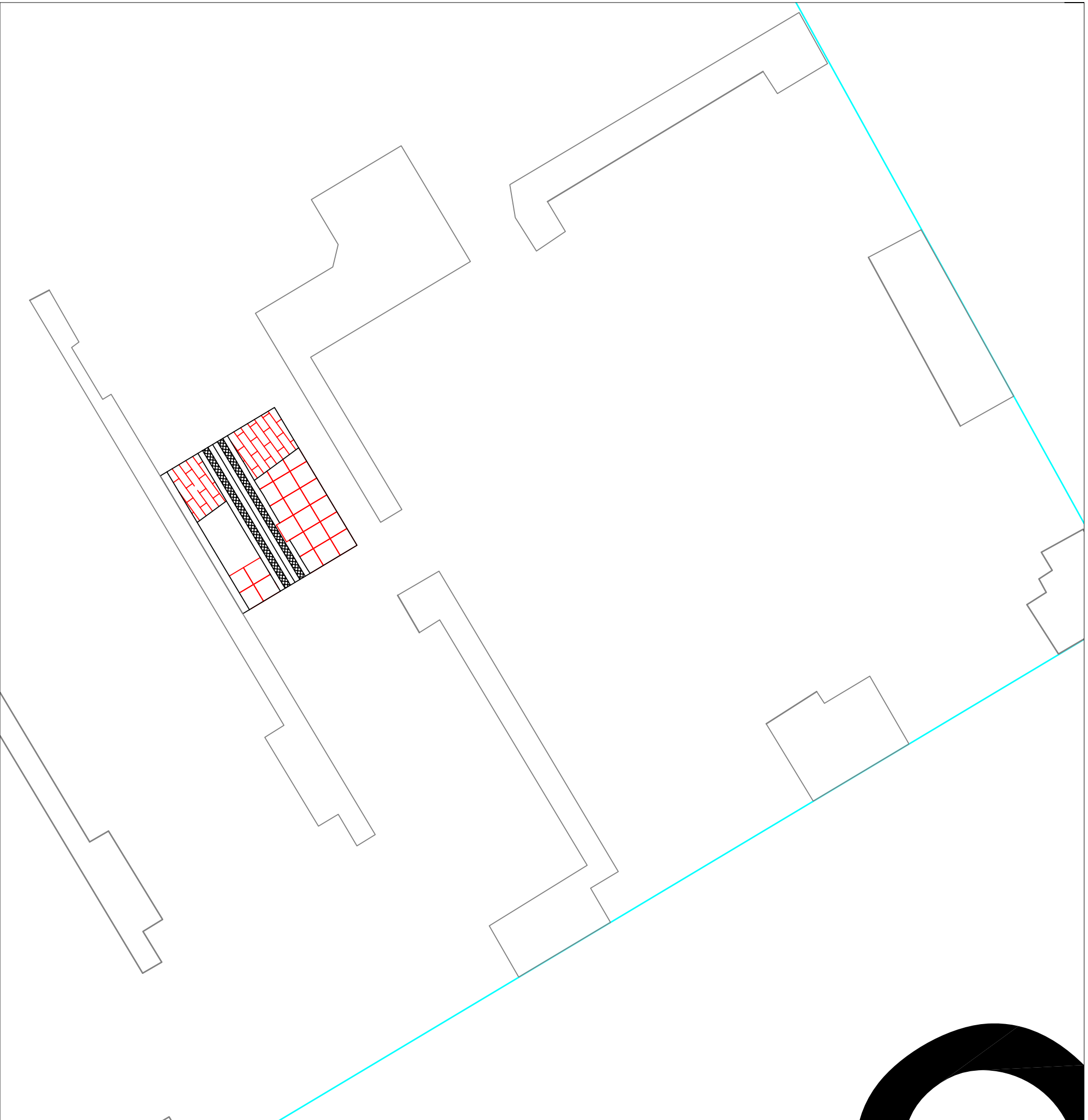

DIN A3

Escala: 1:500

Data: Juliol 2014

Núm. 2

**AVINGUDA DEL PORTAL DE L'ÀNGEL, 7/
CARRER DE LA CANUDA, 28-32
CIUTAT VELLA (BARCELONA)
(058/14)**

INTERVENCIÓ Memòria de la intervenció arqueològica Avinguda del Portal de L'Àngel, 7/
Carrer de la Canuda, 28-32, Ciutat Vella (Barcelona) (058/14)

TÍTOL DEL PLÀNOL Fossat de l'ascensor dins la finca

Autors:
Francesc Antequera

Direcció arqueològica:
Francesc Antequera

ARQUEOLÒGIA I PATRIMONI

CCODEX

CARRER LLIBEL, 57-59 T. 935531587 F. 935531588
08005 BARCELONA E-mail: codexmri@codex.cat

DIN A3 Escala: 1:50 **Data:** Juliol 2014 **Núm. 3**

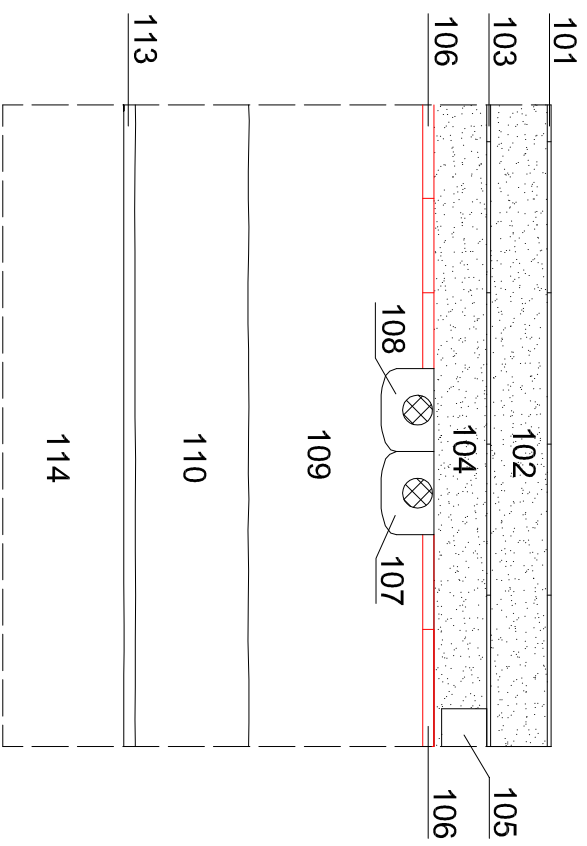
0 2,5 m

0 + 1 + 2 +

11 + A

A'

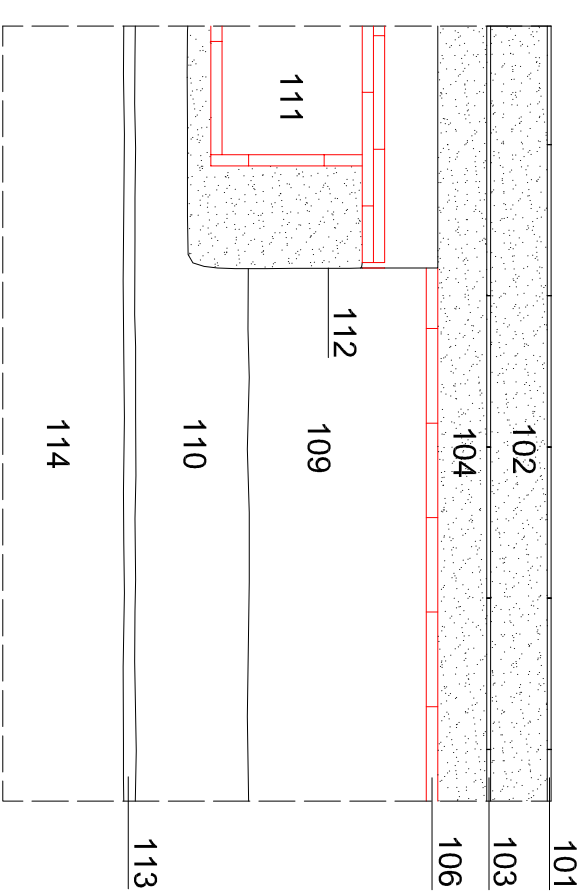

0 + 1 + 2 +

11 + B

B

B'

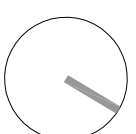
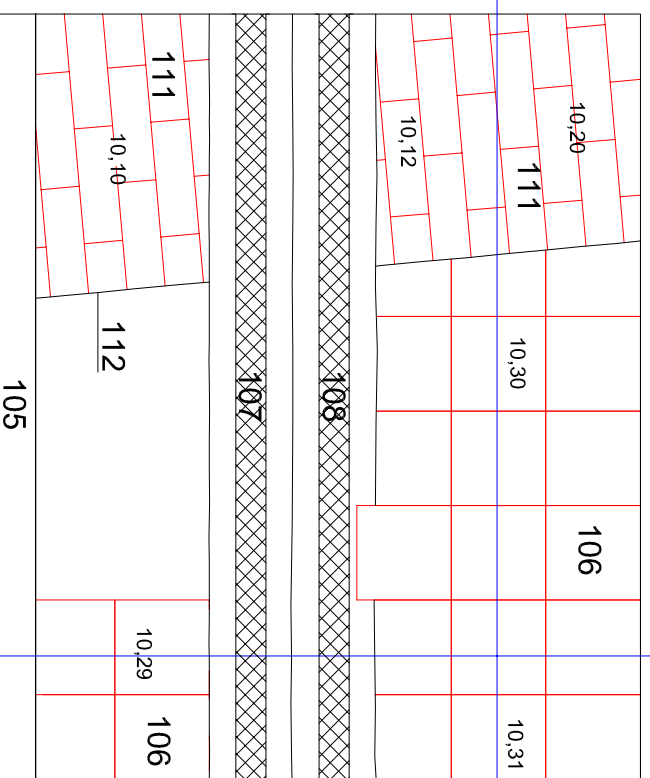
9 +

9 +

B

A

B'

**AVINGUDA DEL PORTAL DE L'ÀNGEL, 7/
CARRER DE LA CANUDA, 28-32
CIUTAT VELLA (BARCELONA)
(058/14)**

INTERVENCIÓ Memòria de la intervenció arqueològica Avinguda del Portal de l'Àngel, 7/
Carrer de la Canuda, 28-32. Ciutat Vella (Barcelona) (058/14)

TÍTOL DEL PLÀNOL Planta i seccions del fossat de l'ascensor

Autors:

Francesc Antequera

Direcció arqueològica:

Francesc Antequera

CARRER LLULL, 57-59 T. 935531587 F. 935531588
08005 BARCELONA E-mail: codexcat@codex.cat

DIN A3

Escala: 1:20

Data: Juliol 2014

Núm. 4

INVENTARI DE MATERIALS

INVENTARI DE MATERIALS

Secció d'Arqueologia-Museu d'Història de la Ciutat

Num. Intervenció: **058/14**

Jaciment: Portal de l'Àngel, 7/ Canuda, 28-32

Districte

Carrer

Parcel.la

Data

Àrea:

Sector:

Zona

UE: 110

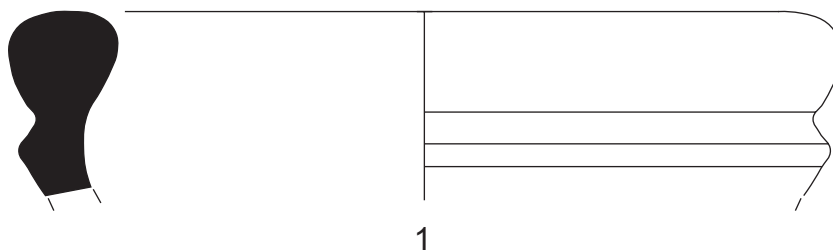
Num.	Frag.	Class.	Def.Frag.	Tipó.	Tècnica	Pasta	Decoració		Acabats		Cronologia	Observacions
							Int.	Ext.	Int.	Ext.		
	1	14002	NA		TO	AO						
	2	14002	SF	Cantimplora	TO	AO		IN				1 ind.
	2	14002	FO	CAT	TO	AO						1 ind.
	1	14002	FO	CAT	TO	AO						
	1	14002	VO	COS	TO	AO						
6	1	14002	VO	COS	TO	AO						
	2	14003	VO	BAC	TO	AO			VI			Vidrat verd.
	1	14003	NA	BAC	TO	AO			VI			Vidrat verd.
	1	14003	FO	CAT	TO	AO				VI		Vidrat verd.
	1	14003	FO	CAT	TO	AO			VI	VI		Vidrat verd.
	1	14003	BE	CAT	TO	AO				VI		Vidrat verd.
	1	14003	NA	CAT	TO	AO				VI		Vidrat verd.
	2	14003	FO	GIB	TO	AO			VI			Vidrat verd.
	1	14003	VO	Greixera	TO	AO		IN	VI			Vidrat verd. 1 ind.
	2	14003	VO	MOR	TO	AO			VI	VI		Vidrat verd
	2	14003	VO	MOR	TO	AO			VI	VI		Vidrat verd. 1 ind.
	1	14003	FO	SEV	TO	AO			VI			Vidrat marró.
1	3	14003	VO	MOR	TO	AO			VI	VI		Vidrat verd. 1 ind.
2	1	14003	BO	POA	TO	AO				VI		Vidrat verd.
3	1	14003	VO	Aiguamans	TO	AO			VI	VI		Vidrat verd.
4	2	14003	VO	BAC	TO	AO			VI	VI		Vidrat verd. 1 ind.
5	2	14003	VO	GIB	TO	AO			VI			Vidrat verd. 1 ind.
7	1	14003	VO	OLL	TO	AO			VI	VI		Vidrat marró.

LÀMINES MATERIAL CERÀMIC

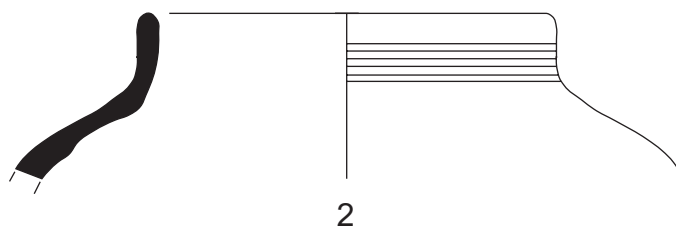
Làmina 1:

- 1.- 058/14-110-1: Vora d'un morter de ceràmica vidriada verda.
- 2.- 058/14-110-2: Vora d'un poal de ceràmica vidriada verda.
- 3.- 058/14-110-3: Vora d'un aigüamans de ceràmica vidriada verda.

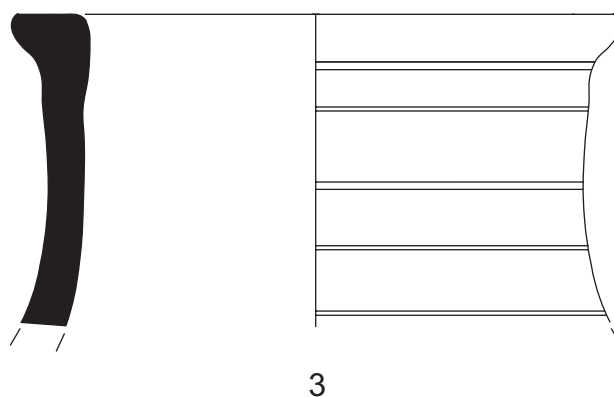
058/14-110-1

058/14-110-2

058/14-110-3

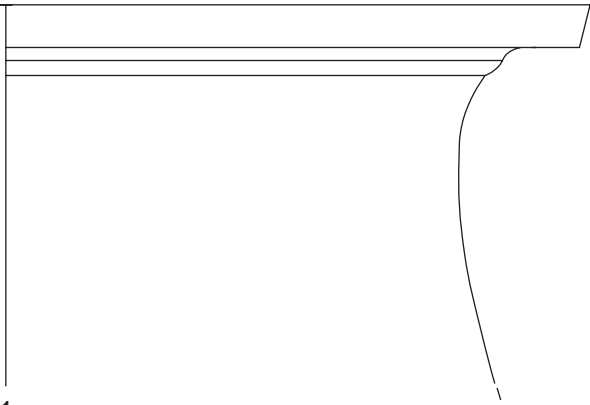
Làmina 2:

- 1.- 058/14-110-4: Vora d'un bací de ceràmica vidriada verda.
- 2.- 058/14-110-5: Vora d'un gibrell de ceràmica vidriada verda.
- 3.- 058/14-110-6: Vora d'un olla de ceràmica vidriada marró.

058/14-110-4

1

058/14-110-6

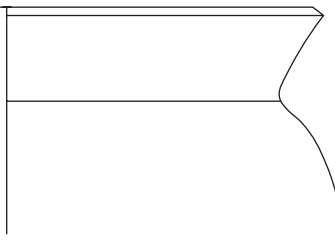

2

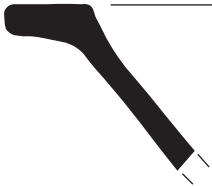
058/14-110-7

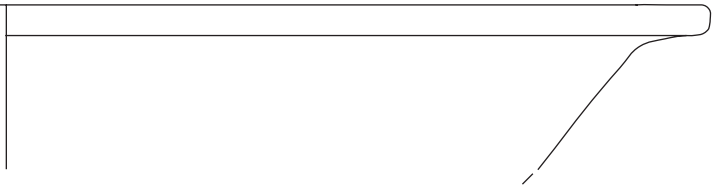
3

058/14-110-5

4

FITXES UE

Definició UE		Textura	Composició		Sector	101	
Estructura		<input type="text"/>	Geològica	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
		Color	Orgànica	<input type="text"/>	Zona	Foto.	Plan.
		<input type="text"/>	Artificial	Rajoles	<input type="text"/>	21	4
Relacions Físiques		Igual a		Datació	Criteri datació		
Cobreix a		Cobert per		Contemporani	Estratigràfic		
Farceix a		Farcit per		Interpretació			
Talla a		Tallat per		Paviment			
Es recolza en	102	Se li recolza		Observacions			
Es lliura		Se li lliura		Rajoles que conformen el paviment actual del local.			
		Afecció		Si ☐	Tipus		
				No ☐	% <input type="text"/>	<input type="text"/>	

Definició UE		Textura	Composició		Sector	102	
Estructura		<input type="text"/>	Geològica	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
		Color	Orgànica	<input type="text"/>	Zona	Foto.	Plan.
		<input type="text"/>	Artificial	Formigó	<input type="text"/>	21	4
Relacions Físiques		Igual a		Datació	Criteri datació		
Cobreix a		Cobert per		Contemporani	Estratigràfic		
Farceix a		Farcit per		Interpretació			
Talla a		Tallat per		Preparació de paviment			
Es recolza en	103	Se li recolza		Observacions			
Es lliura		Se li lliura		Preparació de formigó del paviment 101.			
		Afecció		Si ☐	Tipus		
				No ☐	% <input type="text"/>	<input type="text"/>	

Definició UE		Textura	Composició		Sector	103	
Estructura		<input type="text"/>	Geològica	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
		Color	Orgànica	<input type="text"/>	Zona	Foto.	Plan.
		<input type="text"/>	Artificial	Rajoles	<input type="text"/>	21	4
Relacions Físiques		Igual a		Datació	Criteri datació		
Cobreix a		Cobert per		Contemporani	Estratigràfic		
Farceix a		Farcit per		Interpretació			
Talla a		Tallat per		Paviment			
Es recolza en	104 105	Se li recolza		Observacions			
Es lliura		Se li lliura		Rajoles que conformen l'anterior paviment del local.			
		Afecció		Si ☐	Tipus		
				No ☐	% <input type="text"/>	<input type="text"/>	

Definició UE		Textura		Composició		Sector	
Estructura		<input type="text"/>		<input type="text"/>		<input type="text"/>	
		Color		Geològica		<input type="text"/>	
		<input type="text"/>		Orgànica		<input type="text"/>	
				Artificial		<input type="text"/>	
				Formigó		<input type="text"/>	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació	
Cobreix a		Cobert per		<input type="text"/>		<input type="text"/>	
107 108				Interpretació		<input type="text"/>	
Farceix a		Farcit per		Preparació de paviment			
Talla a		Tallat per		Observacions			
Es recolza en		Se li recolza		Preparació de formigó del paviment 103.			
105 106		103		Afecció		Si ☐	
Es lliura		Se li lliura		No ☐		Tipus <input type="text"/>	
				%		<input type="text"/>	
						<input type="text"/>	

104

Foto. Plan.

21 4

Definició UE		Textura		Composició		Sector	
Estructura		<input type="text"/>		<input type="text"/>		<input type="text"/>	
		Color		Geològica		<input type="text"/>	
		<input type="text"/>		Orgànica		<input type="text"/>	
				Artificial		<input type="text"/>	
				Maons, ciment		<input type="text"/>	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació	
Cobreix a		Cobert per		<input type="text"/>		<input type="text"/>	
Farceix a		Farcit per		Interpretació		<input type="text"/>	
Talla a		Tallat per		Fonamentació			
Es recolza en		Se li recolza		Observacions			
103 104		103 104		Banqueta de fonamentació d'un embà de separació entre el comerç i la porteria de la finca. És situa en el costat sud-est del forat de l'ascensor i amida en aquest punt, 10 centímetres d'amplada per 12 centímetres d'alçada. És feta de maons plans lligats amb ciment.			
Es lliura		Se li lliura		Afecció		Si ☐	
				No ☐		Tipus <input type="text"/>	
				%		<input type="text"/>	
						<input type="text"/>	

105

Foto. Plan.

3 4

4

5

6

21

Definició UE		Textura		Composició		Sector	
Estructura		<input type="text"/>		<input type="text"/>		<input type="text"/>	
		Color		Geològica		<input type="text"/>	
		<input type="text"/>		Orgànica		<input type="text"/>	
				Artificial		<input type="text"/>	
				Rajoles, morter		<input type="text"/>	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació	
Cobreix a		Cobert per		<input type="text"/>		<input type="text"/>	
Farceix a		Farcit per		Interpretació		<input type="text"/>	
Talla a		Tallat per		Paviment			
Es recolza en		Se li recolza		Observacions			
109		104		Paviment fet de rajoles de tova quadrades lligades amb morter de calç. No presenta cap preparació. S'ha pogut observar com té alguna reparació o reforma. Sense poder-ho assegurar del cert, pensem que possiblement, aquest paviment correspongui a un dels paviments			
Es lliura		Se li lliura		Afecció		Si ☐	
				No ☐		Tipus <input type="text"/>	
				%		<input type="text"/>	
						<input type="text"/>	

106

Foto. Plan.

3 4

4

5

6

21

Definició UE		Textura	Composició		Sector	107	
Retall	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Geològica	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Orgànica	<input type="text"/>	Zona	Foto.	Plan.
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Artificial	Tub		3	4
Relacions Físiques		Igual a		Datació		4	
Cobreix a	Cobert per			Contemporani	Criteri datació	5	
	104			Estratigràfic		7	
Farceix a	Farcit per			Interpretació		21	
				Servei de gas			
Talla a	Tallat per			Observacions			
106 109				Rasa, farciment i tub de plom corresponent al servei de gas de la finca, actualment anul·lat.			
Es recolza en	Se li recolza			Afecció			
				Si ☐	Tipus		
Es lliura	Se li lliura			No ☐	% <input type="text"/>		

Definició UE		Textura	Composició		Sector	108	
Retall	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Geològica	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Orgànica	<input type="text"/>	Zona	Foto.	Plan.
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Artificial	Tub		3	4
Relacions Físiques		Igual a		Datació		4	
Cobreix a	Cobert per			Contemporani	Criteri datació	5	
	104			Estratigràfic		7	
Farceix a	Farcit per			Interpretació		21	
				Servei de llum			
Talla a	Tallat per			Observacions			
106 109				Rasa, farciment i tub de ferro i fibro-ciment corresponent al servei de llum de la finca, actualment anul·lat.			
Es recolza en	Se li recolza			Afecció			
				Si ☐	Tipus		
Es lliura	Se li lliura			No ☐	% <input type="text"/>		

Definició UE		Textura	Composició		Sector	109	
Estrat	<input type="text"/>	Solta	Geològica	Sorra	<input type="text"/>		
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Orgànica	<input type="text"/>	Zona	Foto.	Plan.
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Artificial	<input type="text"/>		21	4
Relacions Físiques		Igual a		Datació			
Cobreix a	Cobert per			Contemporani	Criteri datació		
	110			Estratigràfic			
Farceix a	Farcit per			Interpretació			
				Anivellació			
Talla a	Tallat per			Observacions			
	107 108 112			Estrat de sorres de platja sense material ceràmic.			
Es recolza en	Se li recolza			Afecció			
	106			Si ☐	Tipus		
Es lliura	Se li lliura			No ☐	% <input type="text"/>		

Definició UE		Textura	Composició	Sector	113	
Estrat	Llimosa	Geològica	Argila		Foto.	Plan.
	Color	Orgànica	Carbons	Zona	15	4
	Negre	Artificial			21	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació
Cobreix a	Cobert per					Estratigràfic
114	110			Interpretació		
Farceix a	Farcit per			Formació natural		
Talla a	Tallat per			Observacions		
Es recolza en	Se li recolza			Estrat de molt poca potència de color negre format de carbons i matèria orgànica descomposta. No es va recuperar material antròpic de cap tipus.		
Es lliura	Se li lliura			Afecció		Tipus
				Si ☐		
				No ☐		
				%		

Definició UE		Textura	Composició	Sector	114	
Estrat	Llimosa	Geològica	Argila		Foto.	Plan.
	Color	Orgànica		Zona	16	4
	Marró	Artificial			17	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació
Cobreix a	Cobert per					Estratigràfic
	113			Interpretació		
Farceix a	Farcit per			Formació natural		
Talla a	Tallat per			Observacions		
Es recolza en	Se li recolza			Estrat de llims de color marró amb total absència de material ceràmic. Pensem que és possible que aquest nivell correspongui a les evidències d'un antic curs d'aigua o riera. No es va acabar d'excavar ja que el forat d'ascensor ja havia assolit la profunditat necessària d'1,45 metres.		
Es lliura	Se li lliura			Afecció		Tipus
				Si ☐		
				No ☐		
				%		

INVENTARI FOTOGRÀFIC

Num.	UE
1	
Vista de la finca on s'ha dut a terme la intervenció.	
2	
Vista del local on s'ha dut a terme la intervenció.	
3	105 106 107 108
Vista del paviment 106, de la fonamentació 105 i dels serveis 107 i 108.	
4	105 106 107 108
Vista del paviment 106, de la fonamentació 105 i dels serveis 107 i 108.	
5	105 106 107 108
Vista del paviment 106, de la fonamentació 105 i dels serveis 107 i 108.	
6	105 106
Detall del paviment 106 i de la fonamentació 105.	
7	107 108
Vista dels serveis 107 i 108.	
8	110 111
Vista de l'estrat 110 i de l'albelló 111	
9	110 111
Vista de l'estrat 110 i de l'albelló 111	
10	110 111
Vista de l'estrat 110 i de l'albelló 111	
11	110 111
Vista de l'estrat 110 i de l'albelló 111	
12	110 111
Vista de l'estrat 110 i de l'albelló 111	
13	111
Vista de l'albelló 111	

Num.	UE																			
14	111																			
		Vista de l'albelló 111																		
15	113																			
		Vista de l'estrat 113.																		
16	111	114																		
		Vista de l'estrat 114 i de l'albelló 111.																		
17	111	114																		
		Vista de l'estrat 114 i de l'albelló 111.																		
18	111	114																		
		Vista de l'estrat 114 i de l'albelló 111.																		
19	111	114																		
		Vista de l'estrat 114 i de l'albelló 111.																		
20	111	114																		
		Vista de l'estrat 114 i de l'albelló 111.																		
21	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	113	114								
		Vista del perfil del fossat de l'ascensor.																		